

«Оскар» за екранізацію 1960 року

Джон О'Хара

БАТТЕРФІЛД, 8

Абого травневого недільного ранку дівчина, якій належало викликати сенсацію у Нью-Йорку, прокинулася дуже рано, зважаючи на те, як вона провела минулу ніч. Ось вона ще спить, а ось уже за хвилину сну наче й не було, а натомість її огортає відчай. Це був той відчай, який вона відчувала вже, мабуть, не менше двох тисяч разів, а календарний рік, як відомо, налічує 365 ранків. Як правило, причиною її відчаю були докори сумління, подвійні, адже вона знала, що в подальших її діях також не буде нічого доброго. Конкретними причинами цих хвилин страху та самотності не завжди були слова або вчинки, які, здавалося, мали ці почуття викликати. Тепер, цього року, вона зробила великий крок уперед. Достатньо великий, щоб усвідомити, що зроблене чи сказане нею минулої ночі не було єдиною причиною. Її поведінка вночі, яку вона схильна була звинувачувати у відчаї, що приходив уранці, часто була поганою, проте не настільки, щоб нею можна було пояснити всю бездонність її розпуки. Вона усвідомила, хай навіть ще неясно і лише після того, як переборола свою схильність бути нечесною із самою собою, що відчай став її звичкою. Вона далеко відійшла від первинного відчаю, оскільки

виробила звичку ігнорувати справжню, основну причину всього того розпачу, який міг переслідувати її ціле життя.

Раніше була одна причина.

Але за роки вона навчилася не думати про неї, в надії відштовхнути її від себе і самій від неї відірватися. Наставали ранки, деякі з них — аж по-полудні, вона прокидалася у відчаї і починала пригадувати, що такого вона зробила, перш ніж піти спати, що могло наповнювати її таким жахом сьогодні. Вона пригадувала, і на якусь долю секунди в її голові з'являлася думка «О так, я пам'ятаю!», після чого на основі спогаду про свій безумовно поганий учинок вона починала вибудовувати пояснення. І тоді наставала фаза внутрішніх прокльонів і крику, шепотіння мерзотних самообвинувачень. Не існувало жодного поганого слова, яким би вона не обізвала себе під час цих несамовитих нападів самобичування. Вона шепотіла й шепотіла слова, які вживають, коли хочуть підштовхнути когось до вбивства. Згодом це виснажувало її фізично і залишало в стані знесиленої непокори — однак не настільки знесиленої, щоб здаватися такою будь-кому іншому. Для всіх інших вона була втіленням непокори; але вона знала, що це були лише слова. Порожні слова.

Перш за все, потрібно встати з ліжка й одягнутися. Цього недільного ранку вона зробила те, що частенько робила, трішки потішивши себе. Зав'язка піжами, що була на ній, розв'язалася уночі, дівчина розгорнула піжаму і засміялася. «Цікаво, де він», — сказала вона сама до себе.

Вона піднялася із ліжка, знову загортаючись у піжаму. Їй було важко тримати рівновагу, і вона була добряче напідпитку, проте таки обійшла цілу квартиру, так його і не знайшовши. Це була велика квартира. В ній була простора кімната з роялем та багатьма громіздкими родинними меблями, а в одному куті, там, де була книжкова полиця, можна було побачити багато збільшених фотознімків чоловіків та жінок, хлопчиків та дівчаток, верхи або поряд з осідланими конями. На одному знімку була дівчинка в двомісному візку, запряженому конем, але, придивившись пильніше, можна було помітити ремінець, якого, очевидно, тримав конюх, що не потрапив у кадр. У кілька рамок для світлин було вставлено блакитні стрічки, котрі вручали, як нагороду переможцям, на сільському ярмарку в Коннектикуті. Декілька фото яхт, що, як можна було виявити при уважнішому огляді, були не різними яхтами, а копіями тієї самої яхти з клубу «Саунд-Інтер». Одне фото човна на вісім весел, у якому сидять люди; і ще одне — весляра, з довгим веслом у руках. Цей знімок вона оглянула дуже уважно. Він був коротко підстриженим і вдягненим у короткі, товсті шерстяні шкарпетки, бавовняну сорочку з трьома гудзиками на шиї та маленькою буквою на місці, де розташоване серце, а суспензорій і те, що було під ним, утворювали по центру плавок складки. Її здивувало те, що він вивішував такі фото в цій кімнаті, де їх точно бачать підрастаючі дівчатка. «Але вони ніколи не впізнають його на цій фотографії, якщо тільки ніхто їм не проговориться».

Їдальня виявилася майже такою ж просторою, як і попередня кімната. Вона навіювала думки про різні м'ясні страви, політі густою підливою. У квартирі було ще чотири спальні, не рахуючи тієї, де вона провела ніч. Дві з них належали дівчаткам, одна — прислузі, і ще одна — жінці. В останній вона затрималась трохи довше.

Вона відкрила гардероб й оглянула одяг. Подивилася на ліжко, охайне та свіже. Вдихнула аромат пляшечок на нічному столику і відчинила дверцята ще одного гардероба. Першим, що вона побачила, була норкова шуба, і це було єдиним, що вона побачила насправді.

Вона вийшла з кімнати, повернулася до його спальні й збрала свої речі: тифельки й панчохи, трусики й вечірню сукню. «Я не можу одягнути цього. Я не можу вийти на вулицю у такому вигляді. Я не можу вийти серед білого дня у вечірній сукні та плащі». Вечірній плащ, точніше, накидка з каптуром, лежав акуратно складеним на кріслі, де його залишили. Але коли вона ще раз подивилась на вечірню сукню, минула ніч пригадалася їй більш виразно. Сукня була розірвана, роздerta спереду до самого пояса. «Сучий син». Вона жбурнула сукню на дно одного з його гардеробів і скинула з себе піжаму — його піжаму. Прийняла душ і повільно витерла себе насухо багатьма рушниками, після чого кинула їх прямо на підлогу, а тоді взяла його зубну щітку і підставила її під кран із гарячою водою. Вода була такою гарячою, що її неможливо було торкнутися, тож дівчина вирішила, що зможе таким чином стерилізувати щітку. Це

змусило її засміятися: «Я лягаю із ним у ліжко, ризикуючи підхопити хтозна-що, але стерилізую його зубну щітку». Вона почистила зуби, скориставшись розчином для полоскання ротової порожнини, змішала для себе порцію фруктових солей і з насолодою її випила. Вона відчула себе значно краще і знала, що невдовзі їй покращає ще більше. Відчай минав. Тепер, коли вона знала, що саме з поганого збирається вчинити, змирилася з ним і більше не переймалася. Вона навіть не могла дочекатися, щоб зробити це.

Вона одягнула трусики, панчохи, взула туфлі зачесала волосся і зробила легкий макіяж. Відчинила дверцята гардероба і засунула руку в кишеню його вечірнього одягу, проте не знайшла того, чого хотіла. Те, що вона хотіла, сигарети, їй удалося відшукати в портсигарі у верхній шухляді комода. Вона запалила одну й пішла на кухню. На кухонному столі лежав конверт, якого вона не помітила під час свого першого обходу квартири. Круглим, нахиленим уліво почерком на ньому було виведено олівцем «Глорії».

Вона відкрила незаклеєний конверт і вийняла звідти три двадцятидоларові купюри й записку. «Глоріє, це за вечірню сукню. Я мушу їхати за місто. Зателефоную у вівторок або середу. В.»

— Та що ти кажеш,— вимовила вона вголос.

Тепер вона рухалася швидше. В одному з гардеробів, що належав дівчаткам, вона знайшла практично ідентичні чорні фетрові капелюшки. Один із них наділа на себе. «Вона подумає, що відвезла його до села й забула там». Вона була свідомою того, яке

комічне видовище являє собою, стоячи в одних туфлях, панчохах, трусиках і чорному капелюшку. «Зараз ми це виправимо». Вона повернулася до гардероба жінки, вийняла звідти норкову шубу й накинула її на себе. Тоді пішла до його спальні й поклала до своєї маленької, вкритої кристалами сумочки шістдесят доларів. Тепер у неї було все необхідне.

Дорогою до виходу вона зупинилась і оглянула себе на повний зріст у великому дзеркалі, що висіло у фойє. Власне відображення здалось їй вельми потішним. «Якби тільки зараз не була весна, було б дуже навіть ошатно. Втім... і так непогано.»

Спуск ліфтом виявився не менш потішним. Ліфтера не можна було назвати вродливим, але він був високий і молодий, очевидно, німець. Її веселила думка про те, як змінився би вираз його обличчя, якби вона розгорнула свою норкову шубу.

— Мені викликати для вас таксі, міс? — запитав він, не обертаючись.

— Так, будь ласка,— відповіла вона.

Він не зміг би пригадати, яка вона з вигляду, якби хтось попросив його описати її. Він пам'ятав би, що вона симпатична, принаймні справляє враження симпатичної, але від нього не варто було сподіватися детального опису. Все, що він міг би пригадати,— це те, що на ній була норкова шуба, а будь-хто, кому був би потрібен її опис, уже й так неодмінно б про це знав. Це, власне, було єдиною причиною, чому комусь могло б знадобитися просити його описати цю дівчину. Коли вона прибула до будинку минулої ночі, ліфт обслуговував інший оператор — пристаркуватий чоловік, який не зні-

мав кашкета в ліфті. Вона запам'ятала кашкет. Відповідно, цього молодого чоловіка зовсім не здивувало те, що замість оксамитового плаща, який був на ній напередодні, зараз вона мала на собі норкову шубу. Ще б пак! Він, мабуть, навіть не знав, з якої квартири вона вийшла.

Вона пропустила його вперед до великих залізних зашкленних дверей і спостерігала за тим, як він, піднявши великого пальця, намагається зупинити для неї таксі. Вона вирішила не залишати йому чайових за цю маленьку послугу — тоді він точно запам'ятав би її — і забравшись до автомобіля, зайняла місце в кутку, де він не міг її бачити.

— Куди їдемо, мем? — запитав водій.

— Вашингтон-сквер. Я скажу вам, коли зупинитися.

Вона спрямує його до одного з багатоквартирних будинків, розрахується, а тоді зайде всередину й попросить покликати якусь вигадану особу, що дозволить їй затриматись там, доки це таксі не поїде. Після того вона зловить для себе інше таксі й поїде до Гораціо-стрит. Влаштує сюрприз для Едді. Едді розлютиться, адже в нього, швидше за все, буде якась дівчина — як це зазвичай буває недільними ранками. У неї був хороший настрій, і тільки-но вона побудеться цього таксі, зайде до Джека й придбає для Едді та його дівчини квартиру шотландського віскі. На розі Медісон-авеню водій мало не збив якихось чоловіка та дівчину. Чоловік щось йому закричав, і водій вилаяв його у відповідь.

— Ну ж бо, плюньте їм у пики! — підбурила таксиста Глорія.

У тому ж самому районі інша дівчина сиділа на краю досить довгого обіднього столу. Вона курила, читала газету і мало не кожні дві хвилини клала сигарету в попільничку й потирала вільною рукою вологе коротке волосся на потилиці. Решта її волосся була сухою, але на шкірі голови та шиї проходила глибока лінія, залишена шапочкою для купання. Вона потирала волосся, намагаючись висушити його, після чого витирала пальці об рукав свого халата, і вони плавно сковзали по передній частині її тіла, затримуючись на грудях. Дівчина тримала долоню так, що вона частково покривала її грудь, а пальці ховалися під пахвою. Невдовзі виникла потреба перегорнути сторінку газети, і вона знову брала з попільнички сигарету й тримала її деякий час, доки гарячий кінчик не починав обпікати їй пальці. Вона клала сигарету назад у попільничку і знову потирала волосся на потилиці, починаючи все спочатку.

Через деякий час вона піднялася і вийшла з кімнати. Коли вона повернулася, на ній не було нічого, крім бюстгальтера і трусиків. Вона не сіла назад за стіл, а, стоячи на одній нозі, коліном іншої оперлася на крісло, й почала дивитися у вікно на всю стіну. Вона стояла в такій позі, коли почувся звук дзвінка, і потім пішла до кухні.

— Алло... Попросіть його піднятися, будь ласка.

Вона поквапилася до спальні й вийшла звідти, натягуючи на себе кашеміровий светр. На ній уже була твідова спідниця, світлі шерстяні панчохи й спортивні туфлі з шотландськими язичками, які злегка поплескували. Подзвонили ще раз, і вона підійшла до дверей.

— Вітання. Вітання, вітання і ще раз вітання. Як справи у міс Стеннард?

— Привіт, Джиммі,— сказала дівчина. Вона зачинила двері, і він тут же обхопив її руками й поцілував.

— М-м-м. Жодної реакції,— мовив він.

Кинувши капелюха на крісло, він сів, не дочекавшись, щоб вона сіла першою. Жестом запропонував їй сигарету, але вона відмовилась, похитавши головою.

— Кави? — запропонувала вона.

— Так, не відмовлюся, якщо вона добра.

— Ну, я сама приготувала її і випила дві чашки. В усякому разі, пити можна.

— Ах, але ж це ти її приготувала. Сумніваюся, що ти б вилила каву, яку приготувала сама.

— То ти будеш чи ні?

— Лише трішечки. Маленьку чашечку гарячої яванської кави для джентльмена в синьому костюмі.

— А чому в синьому? Ти не дістав у Як-Його-Там автомобіля? Я думала, ми їдемо за місто,— вона опустила погляд на власний одяг, а тоді перевела на його. На ньому був синій саржевий костюм, білий накрохмалений комірець і чорні туфлі.— Ти що, отримав роботу на Волл-стрит після того, як ми востаннє бачились?

— Ні. Це відповідь на обидва запитання. Я не дістав автомобіля у Нормана Гудмена, а не Як-Його-Там. Ти зустрічала його тієї ночі, коли ми пішли до Майкла, і тоді ти називала його Норманом. А щодо роботи на Волл-стрит не хочу навіть відповідати. Норман зателефонував мені минулої ночі й сказав,

що йому потрібно відвезти батька на обряд обрізання, чи щось у цьому роді.

— Його батько рабин?

— О, та не будь ти такою... ні, любя. Його батько не рабин, і я пожартував стосовно обрізання.

— Що ми будемо робити? Ти не позичив автомобіля ні в кого іншого, наскільки я розумію. Такий чудовий день, щоб вибратися за місто.

— Зате у мене повно грошей. Думав, ми поїдемо до «Плази» на сніданок, але бачу, ти вже поснідала. Мені потрібно написати про проповідь, але в такий гарний день, як цей, писати потрібно лише про протестантську проповідь. Не розумію, чому вони взагалі відсилають мене туди. Проповіді завжди надсилають до редакції, а все, що я роблю, це йду до клятої церкви, а тоді повертаюся до офісу і передрукую ту проповідь чи просто приклеюю її. Мені залишається лише написати вступ, на кшталт: «Депресія пробудила в американському народі віру, як каже преподобний миротворець Джон Меріветер — не напиши через «а», а то тебе звільнять — парох методистського єпископального вільного собору Святого Патрика». І таке подібне. Можна мені трохи вершків?

— Боюсь, я використала всі вершки. Молоко підійде?

— Чорт забирай, у тебе гарна фігура, Ізабель. Порухайся-но ще. Пройдися до вікна.

— Не буду,— вона присіла.— То чим ти насправді збираєшся зайнятися?

— Значить, «Плаза» все-таки, ні? Навіть із моїм туго набитим гаманцем?

— Звідки це в тебе раптом стільки грошей?

— Я продав дещо «Нью-Йоркеру».

— О, невже? Що саме?

— Ну, близько місяця тому я повинен був написати публікацію про Мавзолей Гранта, тож був поблизу нього, де і виявив колонію плавучих будинків. Люди живуть у них протягом усєї зими. У них є газ, електрика та радіо, і зимою ці будинки встановлюються на палі, дерев'яні палі. Весною буксирне судно витягує їх до Роквея чи якогось іншого схожого місця, де ці люди живуть протягом усього літа. Я подумав, що з цього вийде чудова стаття для рубрики «Про що говорить місто», тож вивідав усе про цю колонію, написав статтю і надіслав її до «Нью-Йоркера». А вчора отримав чек на тридцять шість доларів, який виявився для мене надзвичайно доречним. Вони хочуть, щоб я ще щось для них написав.

— І ти це зробиш, так?

— Думаю, так. Звісно, я не можу приділяти цьому багато часу, адже, віриш чи ні, у мене ще є робота, а також роман.

— Як просувається роман?

— Як Санта-Клаус. А про Санта-Клауса ти знаєш.

— Мабуть, я тебе покину.

— Назовсім?

— Ще кілька таких невдалих жартів, як цей,— і так, назовсім. Такий хороший день, щоб вибратися за місто,— вона підвелася й підійшла до вікна.— Поглянь на цих чоловіків. Мені ніколи не набридає спостерігати за ними.

— Які ще чоловіки? Я занадто зручно всівся, щоб підводитися й дивитися на якихось чоловіків. Краще розкажи мені про них.

— Чоловіки з голубами. Вони стоять на даху цілісний день, усю неділю, і зганяють звідти голубів. Наша покоївка пояснила мені сенс цього заняття. Чоловік має зграю голубів, скажімо, вісімнадцять, і він зганяє їх із даху в надії, що коли вони повернуться, їх уже буде дев'ятнадцять чи двадцять. Один чи два голуби з іншої зграї помилково приєднуються до них, унаслідок чого згряя цього чоловіка збільшиться. Це не є безпосередньою крадіжкою.

— То ти не хочеш поснідати у «Плазі»?

— Я вже снідала, не сумніваюся, що ти теж.

— Не більше, ніж завжди. Апельсиновий сік, грінка з повидлом, кава. Я просто подумав, що ми могли б замовити нирки й таке інше, омлет, смажену картоплю. Справжній англійський сніданок. Але якщо не хочеш, не будемо. Я просто подумав, що це було б весело чи, принаймні, щось новеньке.

— Іншим разом. Але я переодягнуся, і ми зможемо витратити твої гроші якимось іншим способом, якщо ти наполягаєш.

— Я не забув, що винен тобі десять доларів.

— Їх ми витратимо першими. Піду перевдягнуся.

Він узяв кілька аркушів газети.

— «Таймз»! — вигукнув він.— Моїх статей не друкують у «Таймз». Чому ти її читаєш?

Вона нічого не відповіла й зачинила за собою двері спальні. Через десять хвилин вона повернулася.

— Мм, гарно, гарно.

— Подобається?

— Це найкраща сукня, яку мені доводилося коли-небудь бачити. І капелюшок також. Премилый невеличкий капелюшок. На мою думку, жіночі ка-

пелюшки цього року кращі, ніж будь-коли. Вони з біса милі. Гадаю, це якось пов'язано із зачісками, які зараз у моді.

— Так, гадаю, саме із зачісками це й пов'язано. У моєї ж зачіски жахливий вигляд, тому що волосся усе ще вологе, і це твоя провина. Я б не приймала душ, якби знала, що ми не поїдемо за місто. Я б прийняла ванну, і моє волосся б не намокло. Нагадаєш мені зайти в аптеку...

— Люба, я такий радий!

— ...і придбати нормальну шапочку для купання. Джиммі, перш ніж ми підемо, я хочу нагадати тобі, востаннє, що ти повинен припинити говорити мені такі речі. Я не твоя коханка і не вулична дівка, і я не звикла, щоб зі мною так розмовляли. Це зовсім не смішно, і зі мною більше ніхто не сміє так розмовляти. Жінкам із редакції ти теж таке говориш? Навіть якщо й так, я впевнена, що їм не подобається весь час це вислуховувати. Ти не можеш захоплюватися моєю сукнею без коментування моєї фігури, і...

— А чому, заради всього святого, я не повинен цього робити? Хіба завданням сукні не є показати твою фігуру в усій красі? Чому вона так добре на тобі сидить? Тому що в тебе гарні груди і все інше. Тож чому, чорт забирай, я не можу про це сказати?

— Гадаю, тобі краще піти,— вона зняла капелюшка й сіла.

— Гарзд, я піду,— він узяв свого капелюха і важко ступаючи, пройшов через невеликий передпокій до вхідних дверей квартири. Проте не відчинив їх. Він поклав руку на клямку, а тоді розвернувся і пішов назад.

— Я ні слова не сказала,— мовила вона.

— Я знаю. І не робила жодних рухів. Теж знаю. Тобі добре відомо, що я міг би вийти через ті двері не більше, ніж через те вікно. Ти вибачиш мені?

— Це трапиться знову, те ж саме, в той же самий спосіб, із тієї ж самої причини. А потім ти повернешся і попросиш мене вибачити тобі, і я вибачу. Кожного разу, коли я вибачаю тобі, Джиммі, я ненавиджу себе. Не тому що вибачаю тобі, а тому що я ненавиджу ці слова, я ненавиджу, коли зі мною так розмовляють, і я знаю, я знаю, що єдиною причиною, чому ти все ж говориш зі мною так, є те, що я справді належу до того сорту дівчат, із якими ти так говориш, і саме це я і ненавиджу. Знати це.

— Серденько, це зовсім не так. Ти не належиш до жодного сорту дівчат. Ти — це ти, Ізабель. Ти ніколи не повіриш у те, що я так часто тобі повторюю? Що б ми не робили, коли б я тебе не бачив, уранці, вдень, у присутності інших людей — я не можу повірити, що ти моя дівчина. Чи що колись була. І ти така прекрасна у цій сукні й капелюшку. Мені шкода, що я такий, який є.

— Із Ліб ти так не розмовляєш. Чи з Керолайн.

— Я взагалі ніяк із ними не розмовляю. Не хочу дратуватися. Ходімо, доки я не бовкнув іще щось не те.

— Гаразд. Поцілуй мене. Не сильно,— вона простягнула руку, і він підвів її із крісла, доки вони не опинилися впритул.

— Я мушу поцілувати тебе сильно. Щоб я цілував тебе несильно? Це неможливо,— засміявся він.

— Не так уже й неможливо. Іноді буває,— засміялася і собі Ізабель.

— Мені вже не хочеться нікуди йти.

— Ні, ми таки йдемо. Подивимось, чи в мене є ключі,— вона почала нишпорити в сумочці.— Так. Подай мені помаду, Джиммі. Ось так. Тепер дай мені свою хустинку. Чудово.

Він притримав для неї двері, а вільною рукою замахнувся, ніби збирався ляснути її по сідницях, проте не зробив цього. Вона викликала ліфт, і після кількох хвилин гудіння та свисту двері відчинилися.

— Доброго ранку, міс Стеннард,— привітався ліфтер.

— Доброго ранку,— відповіла вона.

Ліфт почав рухатися вниз, але поверхом нижче зупинився, і в нього ввійшли чоловік та жінка. Чоловік був точно такого ж зросту, як і жінка, і через це здавався дещо нижчим.

— Доброго ранку, містере Фарлі, місіс Фарлі,— привітався ліфтер із подружжям.

— Доброго ранку,— відповіли Фарлі.

Ніхто з пасажирів не дивився одне на одного — усі зацікавлено розглядали плечі ліфтера. Не вимовивши ані слова, вони спустилися на перший поверх, й Ізабель, усміхнувшись, дозволила місіс Фарлі покинути кабінку першою, після чого вийшла сама. Тоді містер Фарлі кивнув головою у бік відчинених дверей, даючи зрозуміти, щоб Джиммі виходив першим — і був явно здивований, коли той так і зробив. Проте Фарлі обігнали їх на виході, де на них чекав швейцар, тримаючи відчиненими великі двері їхнього авто. Двигун автомобіля,

чотиримісного паккарда із відкидним верхом, потужно гуркотів, ніби намагаючись продемонструвати свою могутність і трохи нагадуючи булькання швидкохідного катера у воді.

— Подумати тільки, ми повинні ходити пішки, тоді як усілякі нікчеми подібно до цих людей роз'їжджають у таких машинах. Нічого-нічого, усе це ще зміниться, неодмінно зміниться. Гадаю, ти знаєш, хто позавчора здійняв найбільше галасу на Юніон-сквер?

— Гадаю, що знаю,— відповіла Ізабель.

— Щось мені не подобається твій тон. Чомусь він мені не подобається,— але він почав насвистувати, а вона заспівала: — Відвези мене назад до Мангеттена, цього дорогого старого брудного міста.

На Медісон-авеню їх мало не збило величезне таксі «парамант», і коли Джиммі почав ляяти таксиста, той викрикнув: «Заткни пельку, а то плюну тобі прямо в пику». І Джиммі, й Ізабель обоє виразно почули, як єдина пасажирка, дівчина в шубі, каже водію: «Ну ж бо, плюньте їм у пики!» Таксі встигло проскочити на зелене світло й помчало на південь до Медісона.

— Яка приємна дівчина,— сказала Ізабель.— Ти її знаєш?

— Звідки мені її знати? Вона, очевидно, живе в цьому районі. В центрі люди так не розмовляють.

— Ні, звісно, ні. Ось тільки, мушу зауважити, таксі прямує саме до центру, до того ж воно дуже поспішає.

— Гаразд, зауважуй, якщо хочеш. А як щодо тієї парочки у ліфті? Містер Принстонець в окулярах зі своєю дружиною. Закладаюся, вони зараз воюють

у своїй розкішній величезній колісниці. Особисто я б радше знався із дівчиною, яка викрикує із таксі: «Плюньте їм у пики», ніж з двома ввічливими людьми, які дочекатися не можуть, коли залишаться наодинці, щоб учепитися одне одному в горлянку.

— У цьому й полягає різниця між нами. Я віддаю перевагу жити в тій частині міста, де люди принаймні...

— Я нічого не говорив про те, щоб жити з ними чи мати їх за сусідів. Усе, що я сказав, це те, що я б радше знався з такими дівчатами — тією дівчиною,— ніж із тими людьми. Це все, що я сказав.

— Це нічого не міняє. Я волію знати того чоловіка та його дружину. Насправді, так сталося, що мені відомо, хто вони. Він — архітектор.

— Мені начхати, хто вони такі. Але зовсім не начхати, ким є та дівчина.

— Дівчина, яка наділа на себе норкову шубу в такий день, як сьогодні. Це так дешево.

— Ну, норкова шуба, власне, свідчить про те, що були часи, коли її становище було доволі непоганим,— він помовчав декілька секунд, а тоді додав: — Знаєш, про що я думаю? Ні, не знаєш. Я б хотів сказати тобі, якщо пообіцяєш не дратуватися. Я думав про те, який же потужний сексуальний потяг існує між нами, якщо ми продовжуємо зустрічатися попри те, що так часто сваримося.

— Ми сваримося — якщо ти трохи про це поміркуюєш — лише з однієї, однієї-однісінької причини, і це те, як ти зі мною розмовляєш.

Він не відповів, і декілька кварталів вони йшли мовчки.

Пол Фарлі ніколи не любив залишатися наодинці зі своєю дружиною недільними ранками, і Ненсі Фарлі також не любила залишатися наодинці з Полом. Фарлі були католиками, хоча, коли вони одружувалися, в четверте літо після війни, з їхніх досье у газетах неможливо було здогадатися, не дивлячись на їхні імена, що шлюбна церемонія відбулася у храмі Святого Вінсента Феррера. Про Пола було написано наступне: «Навчався у Лоренсвільській школі та Принстонському університеті, служив за кордоном у рангу другого лейтенанта в кулеметній роті 27-ї дивізії. Належить до “Асоціації колишніх членів Ескадрону А”, Принстонського клубу, а також тенісного клубу». Про Ненсі було сказано таке: «Міс МакБрайд, яка належить до членів “Юнацької Ліги”, навчалася у школі Бредлі та Вестовері, була представлена суспільству минулого сезону на танцях у клубі “Колоні”, а пізніше під час Котильйону Холостяків у Балтиморі, штат Меріленд».

Після того як вони одружилися, у них народилося троє дітей, одне за одним; але коли третя дитина, дівчинка, померла, Ненсі, яка завжди мріяла про дочку, прийняла рішення. До того моменту Ненсі була дівчиною, яка завжди робила те, що їй велили інші люди. Цілий ряд людей: її мати, меншою мірою батько, няня, гувернантка, вчителі, Церква. Атмосфера святенності в домі МакБрайдів була не надто вираженою, але все ж помітною, оскільки дядько Ненсі по батьковій лінії був досить близьким другом покійного кардинала Гібсона; тож МакБрайди, як вони самі висловлювалися, усвідомлювали своє становище. Релігійність у цьому

домі займала важливе місце, це стосувалося навіть прислуги, і на момент різноманітних дебютів Ненсі цей великий будинок у районі Іст-Севентіз досі містив у собі належну частку ікон, а в жодному з письмових столів не було шухляди, яка б не була наповнена порваними чотками, поламаними розп'яттями, молитовниками й богослужбними книгами отця Лазанса та іншими збірками молитов на різні потреби. Одна із програних Ненсі битв проти панування старших (а вони всі закінчувалися поразкою) велася проти невеликого білого китайського резервуару зі святою водою, який висів при дверях її спальні. Врешті-решт вона здалася, після того як одна з її університетських подруг, що в неї гостювала, виявила зацікавленість і захоплення цим священним предметом.

Ненсі була наймолодшою із чотирьох дітей. Торнтон, перша дитина, був старшим за неї на десять років. Він закінчив елітну католицьку підготовчу школу, відтак Єльський університет і юридичну школу у Фордгемі. Він працював разом із батьком в адвокатському бюро, і його не цікавило нічого, крім права й гольфа.

Наступною за віком була Моллі, єдина сестра Ненсі. Вона була старшою за Ненсі на вісім років, і коли та одружувалася, жила на Філіппінах разом зі своїм чоловіком, який був армійським офіцером.

На два роки молодшим від Моллі був Джей — Джозеф, але його завжди називали Джеєм. Він не зміг закінчити підготовчу школу і майже все своє життя, після того як захворів на туберкульоз, провів у Нью-Мексико, працюючи над монумент-

тальною історією Церкви та індіанців Південного Заходу.

Між Джеєм та Ненсі була ще одна дитина, але це була позаматкова вагітність, від якої її мати ледь не померла. Це трималося у таємниці від Ненсі не лише коли вона була дитиною, але навіть після того, як вона вийшла заміж і сама народила двох дітей. Мати нічого не розповідала Ненсі про свою нещасливу позаматкову вагітність, тому що не вповні знала, як її пояснити. І лише коли маленька дочка Ненсі померла немовлям, місіс МакБрайд зізналась їй. Ненсі була розлючена, що дізналася про це так пізно. Можливо, це й ніяк не вплинуло б на її бажання мати дітей, однак мовчання матері образило її. Про таке потрібно розповідати. Ваша мати повинна розповідати вам усе про це... і тоді вона згадувала, що між тим, що повинно бути, і тим, що є насправді, існує величезна різниця, якщо мова йде про її матір і секс. Місіс МакБрайд дотримувалася теорії Церкви про те, що сексуальна освіта дітей є небажаною і недозвільною; коли Ненсі було чотирнадцять років, її мати сказала їй, що «таке іноді трапляється із дівчатами» — це все, що вона коли-небудь говорила їй на цю тему, аж доки Пол та Ненсі не заручилися. Тоді місіс МакБрайд виділила для дочки наступну порцію інформації: «Ніколи не дозволяй Полу торкатися тебе, коли тобі зле». Усе інше, що їй удалося дізнатися, Ненсі почерпнула з бесід, якими обмінювалися між собою її однокурсники, а також таємно читаючи інформаційні пропагандистські памфлети, які уряд випускав під час Світової війни і в яких детально описувалися

брутальні злодіяння німців, учинені проти бельгійських дівчат, монахинь, священників та старих жінок. Ці памфлети не спонукали Ненсі витратити свої кишенькові гроші на «облігації свободи»¹, але допомогли їй зрозуміти власну анатомію, а також анатомію молодого чоловіка, з яким вона плавала кожного літа на південному узбережжі Лонг-Айленда.

Статеве співжиття у подружжі Фарлі протікало зі здоровою і нормальною інтенсивністю і було лише трохи неприємним для Ненсі до того моменту, коли померла її дочка. Пол був тактовним, ніжним та веселим. Вагітності, незрівнянне умиротворення від годування хлопчиків груддю, відновлення після періодів вигодовування — все це відбувалося з мінімальним страхом і болем, а часом із задоволенням, яке (особливо під час годування) було небесною радістю, тому що в такі моменти Ненсі здавалося, що вона втілює свою релігійність на практиці. Вона хотіла мати багато дітей і раділа, що все було саме так: що Церква схвалювала материнство, в якому було стільки неповторного задоволення. А тоді померла її маленька дівчинка, і Ненсі виявила, що в тому пеклі, яке іноді доводиться пережити, не можна звинувачувати лише власне тіло. Ненсі порвала з католицизмом у день, коли померло її немовля. Це був таємний розрив, але жоден католик не пориває зі своєю вірою просто так.

---

¹ Облігації свободи продавалися у США під час Першої світової війни для підтримки союзників.

Чоловік із чорним шкіряним саквояжем відмовився від допомоги носильників. Кому потрібна допомога з таким невеличким саквояжем? Таким невеличким саквояжем. Що вони собі думали? Що він недостатньо сильний, аби нести його? У нього недостатньо сильний вигляд, щоб нести таку маленьку сумку, такий маленький саквояжик, як цей? Вони думали, що він недостатньо молодий, щоб нести таку сумку, як ця? Вони думали, що він... вони ж не думали, що він старий, правда ж? Ха. Якщо вони так думають, то вони глибоко помиляються, їй-богу. Більшість із цих носильників були з вигляду молодими й досить сильними. Чоловік набрав у груди якнайбільше повітря, швидко піднімаючись похилим переходом й виходячи на центральний вокзал. Він міг посперечатися, що не слабший за більшість із них. Та він міг би переламати їм усі кістки, а вони вважають, що він старий і хоче, аби хтось поніс за нього його невеличкий саквояж! Він уявив собі їх в образі ув'язнених, скутих одним ланцюгом, із потом, який котиться по їхніх атласних шкурах. Атласні шкури. Добре сказано. Фу. Він волів, щоб його знудило, волів не думати про тіла; він поплескав себе по животу, стиснув ключик — символ університетського братства «Фі-Бета-Каппа» і почав намотувати собі на палець ланцюжок від годинника, але це якимось чином знову повертало його до думок про плоть, а він хотів викинути ці думки з голови. Він хотів думати про орудний відмінок, перифрази, пасивний стан, тангенс і котангенс, збори шкільної ради наступного вівторка... Він зовсім не бажав думати про збори шкільної ради наступного чи будь-

якого іншого вівторка. І в той же час волів думати про них постійно.

Він сів у таксі і назвав адресу, але водій так повільно вмикав лічильник, що чоловік повторив адресу ще раз. Водій кивнув, показавши половину обличчя. Чоловік подивився на обличчя водія і на його фото. Вони були не дуже схожими, але так буває завжди. Він припустив, що це солідна компанія таксі, яка обслуговує пасажирів на вокзалі. О, хоча це зовсім неважливо.

«Якби я завжди думав про збори шкільної ради, я не був би зараз тут, у цьому брудному нью-йоркському таксі, не жив би в брехні, перебуваючи у цьому місті через вигадані причини. І ця брехня тим гірша, що причина бути тут у мене таки є. Дідько би забрав те дівчисько! Я хороший чоловік. Гаразд, я поганий, грішний чоловік, але вона ще гірша. Вона по-справжньому погана. Вона погана, справжня погань. Вона Зло. Вона не просто зла, але вона саме Зло. І те, яким я зараз є,— це її вина, тому що ця дівчина погана. Яким би поганим я не був раніше — все це нічого. Я ніколи не був по-справжньому поганим, доки не зустрів її. Я грішив, але я не був поганим. Я не був зіпсованим. Я не хотів приїжджати до Нью-Йорка, доки не зустрів її. Це вона змусила мене приїхати. Це вона змушує мене вигадувати різні відмовки, щоб приїхати сюди, змушує мене брехати дружині, обманювати мою добру дружину, цю бідолашну добру жінку. Ця дівчина погана, і пекельний вогонь є для неї недостатнім покаранням. О, *більше* повітря! Як добре вдихати свіже повітря, навіть у цьому таксі.

Таксі зі свіжим повітрям! Господи! Амос та Енді¹. Ну ось, я думаю про Амоса та Енді й усе, що вони означають. Дім. Сьома година. Запах вечері, яка готується і буде подана, коли Амос та Енді зазвучать в ефірі. Хіба я є людиною, якій подобається слухати Амоса та Енді?»

Двері відчинилися, він вийшов і розрахувався із водієм.

---

¹ «Амос та Енді» — комедійна багатосерійна радіопрограма 1920–1930-х рр.